

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Пословни број К-По₂ 1/2018

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

Са главног претреса од 04.07.2019. године

**Транскрипт аудио записа са главног претреса
одржаног дана 04.07.2019. године**

Председник већа: Председник већа отвара заседање и објављује наставак главног претреса у предмету Одељења за ратне злочине Вишег суда у Београду К.По₂ број 1/2018 против оптуженог Будимир Жељка због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, по оптужници тужиоца за ратне злочине КТО број 2/2018 од 01.02.2018. године.

Утврђује се да су на главни претрес приступили:

-заменик тужиоца за ратне злочине Миољуб Виторовић са тужилачким помоћником Николом Арсићем,
-оптужени Будимир Жељко, са браниоцем адвокатом Тодоровић Драганом.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се главни претрес одржи.

Главни претрес је јаван.

Врши се аудио снимање главног претреса, а препис тонског снимка биће саставни део записника о главном претресу.

НАСТАВАК ДОКАЗНОГ ПОСТУПКА

Добро. Ми у доказном поступку имамо још да извршимо увид у писану документацију да ли је потребно да вам преко документ камере показујемо, то су, сада ћу вам рећи ево укратко, уколико вам буде нешто потребно да баш се покаже преко документ камере ви реците због неког евентуалног коментарисања.

-Врши се увид у извод из матичне књиге умрлих за [REDACTED], Босна и Херцеговина, Унско-сански кантон Општина Кључ, редни број 132 за 2018. годину;

-у извештај из КЕ МУП-а РС Одсек за аналитику и полицијске евиденције за ПУ Кикинда број 05-235-2-152/2019 од 06.02.2019. године;

-извештај Федерације Босне и Херцеговине Унско-сански кантон Сектор за правне послове за [REDACTED], којим извештавају суд да је то лице преминуло дана 14.04.2016. године у Бихаћу;

-извод из казнене и прекршајне евиденције за Будимир Жељка Федерације Босне и Херцеговине Унско-сански кантон Треће полицијске управе Полицијске станице Кључ бр. 05-04/09-25-556/19 од 20.02.2019. године;

-у пресуду Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине Кж.68/01 од 18.06.2001. године за Будимир Жељка;

-у пресуду Кантоналног суда у Бихаћу бр. К-8/00 од 24.10.2000. године за Будимир Жељка.

Добро. То би била ова писана документација. Дакле шта нам је преостало, било је предвиђено и да се испитају у својству сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]. Ево изволте, питам заменика тужиоца шта предлаже?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Управо из разлога које сте прочитали ми у смислу одредбе члана 406 став 1 тачка 1 ЗКП предлажемо да се прочитају записник МУП-а БиХ УСК УП Сектор криминалистичке полиције о саслушању сведока [REDACTED] преминуо, записник МУП-а БиХ УСК УП Сектор криминалистичке полиције о саслушању сведока [REDACTED]. године јер је стар и болестан.

Председник већа: Добро.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Записник МУП-а БиХ УСК УП Сектор криминалистичке полиције о саслушању сведока [REDACTED] 1624/10 од 12.10.2010. године јер је стар и болестан, записник МУП-а БиХ УСК УП Сектор криминалистичке полиције о саслушању сведока [REDACTED] 1/04-5951/12 од 13.04.2012. године јер је тешко болестан и записник МУП-а БиХ УСК УП Сектор криминалистичке полиције о саслушању сведока [REDACTED]

Председник већа: Хвала. Браниоче изволте, мислим ту могућност нам предвиђа и закон јел` сте ви сагласни?

Адвокат Драган Тодоровић: Без обзира на законске могућности које предвиђају да се прочитају искази преминулих сведока, одбрана сматра да у конкретном случају нису испуњени услови за примену такве законске одредбе. Прво што су ови искази дати пред МУП-ом Федерације Босне и Херцеговине без присуства браниоца окривљеног и да није сачињена изјава у складу са тада важећим Закоником о кривичном поступку Федерације Босне и Херцеговине. У завршној речи ћу указати и на остале разлоге зашто одбрана сматра да се такви документи не могу користити и у начелу а и конкретно у овом поступку посебно пошто су прикупљени у супротности са одредбама ЗКП-а, због тога се одбрана противи да се читају ови записници и да уопште буду доказ у овом поступку и да се на њима, јер сматрам да се на њима не може заснивати одлука овог суда. Хвала лепо.

Председник већа: Добро, хвала.

На основу члана 406 став 1 тачка 1 ЗКП,

-врши се увид у записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 01.10.2010. године јер је исто лице преминуло,

-у записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 13.01.2010. године, због тога што је лице преминуло,

-записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 13.04.2012. године, из разлога што је лице болесно,

-записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 12.10.2010. године, из разлога што је сведок болестан неће да сведочи ни путем видео линка,

-у записник о испитивању сведока [REDACTED] сачињен пред УКП МУП Федерације Босне и Херцеговине од 06.10.2010. године обзиром да је сведок болестан, а у списима постоји и документација.

Да ли можемо на овај начин да констатујемо да су сви докази изведени, да је о свим предлозима одлучено?

Констатује се да су сви предлози за извођење доказа изведени и да је о свим предлозима одлучено.

Да ли странке имају примедбе на изведене доказе? Нема.

Странке немају примедби на изведене доказе.

Да ли има неких нових предлога у допуну доказног поступка тужиоце? Нема нових предлога, нема ни одбрана.

Нема нових предлога за допуну доказног поступка.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

на основу члана 401 став 2 ЗКП доказни поступак је завршен.

ЗАВРШНЕ РЕЧИ СТРАНАКА

Заменик тужиоца за ратне злочине Миољуб Виторовић, изволте.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Поштовани суде, поштовани чланови већа, поштоване колеге, чини ми се да у овом поступку је неспорно утврђено да се догађај догодио на начин како је то описано у оптужници. Једино питање које је остало спорно за који одбрана тврди да се није тако догодило како је у диспозитиву оптужнице то је учешће Будимир Жељка, све остало је онако како је наведено у оптужници, па ћу ја ову

завршну реч да усредсредим на оне доказе и оне чињенице и оне закључке који управо говоре о томе да је Будимир Жељко учествовао у овом злочину.

Укратко ћу прећи преко, чини ми се да то није спорно, оружани сукоб на територији Босне и Херцеговине опште позната чињеница, одбрана то није спорила. Неспорно је утврђено да је 21.11.'92. године у вечерњим часовима извршен напад на кућу [REDACTED] у Малим Рејзовићима Општина Кључ и да су том приликом [REDACTED] лишене живота, да је том приликом [REDACTED] повређен и да је успео да побегне, али ипак због присутних ћу прочитати како се тај догађај одиграо. Те ноћи 21.11.'92. године Штркоњић Але се заједно са својом супругом [REDACTED] налазио у својој кући када је око 23 часа чуо ломљаву стакла на улазним вратима, у кућу су затим провалили Будимир Жељко, [REDACTED] који су почели да туку [REDACTED] и његову супругу уз речи „зар сте још ту, јебем вам балијску матер, саћемо вас клати“, а Вртунић му је наносио и повреде ножем, Будимир Жељко који је био у цивилној одећи носио је пушку пумпарицу и заједно са [REDACTED] одвео [REDACTED]

Предрагом, док је [REDACTED] одвео [REDACTED] у другу собу, Будимир [REDACTED] и [REDACTED] су га тукли рукама, ногама, кундацима и од њега тражили новац услед чега је [REDACTED] посртао, падао, губио свест, затим су га поливали водом како би се освестио и од њега поново тражили новац и злато. Уболи су га притом три пута ножем у пределу леве ноге услед чега је [REDACTED] почео јако да крвари, поново је пао у несвест, па су га опет поливали водом како би се освестио и од њега тражили новац. [REDACTED] је затим извадио 800 немачких марака из панталона које су висиле на вешалици у спаваћој соби и дао их [REDACTED] који је узео новац али су они и Будимир Жељко наставили да га туку тражећи од њега још новца, [REDACTED] им је рекао да има још новца закопаног у башти па су Б [REDACTED] и Будимир извели напоље у башту, а [REDACTED] је на месту где је раније закопао новац крвав и премлаћен мотиком ископао пет и по хиљада немачких марака и предао их [REDACTED]

налазило светло како би пребројали новац што је [REDACTED] искористио и побегао у правцу изнад гараже према кући свог комшије [REDACTED], која је од његове куће удаљена између 150 и 200 метара. На пола пута до Бранковићеве куће [REDACTED] А [REDACTED] је чуо рафалну паљбу која је долазила из правца његове куће, схватио је да су пуцали у његовом правцу, испаљено је два пута по десетак метака. Будимир Жељко је затим са [REDACTED] остао у кући [REDACTED] заједно са његовом супругом [REDACTED] и њеном мајком [REDACTED] за које је време један од саизвршилаца, значи један од њих тројице, лишио живота [REDACTED] на начин што је из непосредне близине у пределу главе испалио смртоносни хитац из ватреног оружја услед чега је преминула на лицу места, док је [REDACTED] лишио живота тако што јој је у пределу врата нанео повреде ножем пресекавши јој гркљан, једњак и велике крвне судове услед чега је преминула на лицу места.

Ето то су по ставу оптужбе урадили Будимир Жељко и његова два пријатеља. Из овога што сам, што смо сад навели произилази да том догађају су осим извршилаца њих тројице и оштећених да том догађају нико други није био присутан, једини који том догађају може да сведочи и који јесте сведочио је [REDACTED] ле, нема других сведока. Кључ је мало место, Мали Рејзовићи су мало насеље у Општини Кључ, чак не постоји ни засебна месна заједница, од центра Кључа удаљени су око 2 километра, то је једна улица, једна улица која иде право не скреће се нигде лево, десно. Неспорно је да је Будимир Жељко одрастао у Кључу, да се са својим родитељима настанио и живео у центру града, да му је отац металостругар, токар, признат и познат већини испитаних

сведока који су живели у Кључу, да му је мајка била службеница у општини, о томе говори и [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] је убрзо након овог догађаја '93. године са својим ћеркама напустио територију Кључа Босне и Херцеговине, Југославије бивше и настанио се у Шведској.

Одбрана и сам Будимир Жељко оспорава учешће Будимир Жељка у критичном догађају, оптужени наводи да не познаје [REDACTED], а сви сведоци које смо саслушали, па чак и они који су позвани од стране Будимир Жељка говоре о томе да су баба и деда Будимир Жељка били непосредне комшије Штркоњића. Будимир Жељко је наводио да је ретко ишао код деде [REDACTED], да не зна где су Мали Рејзовићи. Пред судијом за претходни поступак 05.07.2013. навео је да су Рејзовићи приградско насеље, да су према излазу из града и да је од почетка Рејзовића до центра Кључа око километар. Оптужени који је за време ратног стања, несташице струје пешке у вечерњим и јутарњим сатима прелазио 7 километара у једном правцу није посећивао свог деду у Кључу код кога је било још родбине и који је од стана у ком је одрастао живео на удаљености не већој од 2 километра, при томе оптужени наглашава да није било места за спавање и слично, заправо се ради о истом месту удаљеном, и удаљености која се прешке прелазила за пола сата, под условом да су ишли пешке. Ми нисмо током поступка доказивали да је оптужени добро познавао [REDACTED] јер је именовани знао ко је Будимир Жељко. Наиме, оштећени објашњава да му је Мирко Бокан био комшија, да је код њега пекао ракију, да је чак приликом увиђаја показивао место где су пекли ракију, па даље наводи да из виђења зна унука [REDACTED] оптуженог Будимир Жељка. Сведок [REDACTED] сестра од тетке оптуженог наводи да су Будимир Жељко и његови родитељи живели у центру града, да код њих нису често долазили и да су викендом углавном ишли у Саницу, али да је Будимир Жељко долазио код деде [REDACTED], није било неопходно да оптужени свакодневно долази у Мале Рејзовиће али свакако да је ту долазио и да је [REDACTED] ту могао да га види.

Све наведено је сасвим животно и логично у питању је мало место и поменута Саница у којој је према наводима одредбе Будимир Жељко проводио највише времена у другој половини '92. године, припада Општини Кључ и налази се на 17 километара од центра града.

[REDACTED] ни једног тренутка током поступка није имао дилему да је у предметном нападу учествовао Будимир Жељко. Објаснио је да му је из Кључа позната породица Будимир, да је код Мирка Бокана пекао ракију, да је ћерка [REDACTED] радила као службеница у комуналном или општини, да се удала за [REDACTED] који је био познати токар металостругар, да су имали сина Жељка кога је виђао по Кључу и од деда [REDACTED] просто је знао ко је Будимир Жељко.

У погледу оног препознавања које ће одбрана сигурно обилато користити на главном претресу од 20.06.2018. године, подсетићу, то је вршено путем видео конференцијске везе, сматрамо да је очигледно да оштећени није могао добро да види фотографије, ово из разлога што на истима није могао препознати ни [REDACTED] [REDACTED], а то су све комшије [REDACTED], он их је све добро познавао, сву тројицу. На главном претресу од 20.06.2018. године на страни 47 транскрипта судија Кантоналног суда у Бихаћу [REDACTED] наводи, цитирам: „Ви сад питајте ево имамо фотографије мало су мале и ситне, промер је мали али питајте изволите“. На страни 53 транскрипта сведок [REDACTED] каже: „па то је све давно госпођо и мутне су слике и тако то“, на страни 58 опет [REDACTED] каже „то су све слике мутне из давних времена, а сада ти су, тешко распознајем у времену, сада и пре то је велика разлика“, на страни 59: „госпођо председнице суда слике су мутне дуго је време и све су то разлике велике, човек све у овом стању тако да није баш све, ето ја данас кад сам видео њега од 100-110 кила то је велика разлика у односу на пре“, па

онда испод тога каже: „па вероватно су слике биле тада јасније да се могло све детаљније видети“. Ако се сећате мучио се он око тог препознавања, а понављам ради се о човеку старом преко 70 година, видели сте и сами у каквом је стању био и потпуно је разумљиво да на њега ови догађаји делују тако да је он, свако присећање на тренутак кад му је убијена супруга ако се сећате кад је описивао своју супругу, то је било с пуно љубави и пијетета, њему се живот пресекао, као и већини људи који овде сведоче у овој згради о ратним злочинима.

Оптужени опет у својој одбрани наводи и то инсистира на томе да је ретко био у Кључу током друге половине '92. године, да је време проводио углавном у Саници, али сада ћу цитирати ове сведоке чије смо данас исказе прочитали.

Сведок [REDACTED] у свом исказу од 01.10.2010. године наводи: „ја веома добро познајем [REDACTED], [REDACTED] и Будимир Жељка, са њима је био још неки [REDACTED] много зла муслиманском народу“. Сведок је такође навео да му је Але у поверењу рекао ко су били нападачи. [REDACTED]

у свом исказу од 12.10.2010. године наводи: „Ениса ми је дословце на телефон рекла да је [REDACTED] у Бања Луци, да је она са [REDACTED] разговарала, да ће [REDACTED]ћи у треће земље, рекла ми је да се ја и моја породица добро чувамо од наших комшија [REDACTED] сина [REDACTED]е, [REDACTED] син Богдана и Будимир Жељко син Драгана, рекла ми је њој је [REDACTED] рекао да су они извршили убиство, напад на [REDACTED] и да су га они опљачкали, ја сам то пренео својој жени, али другом нисам ништа говорио, јер је таква била ситуација и нисам то смео причати. Кад је реч о овој тројници наших комшија за њих могу рећи да су били стварно у том периоду и за цело време окупације веома на страни, да су вршили пљачке, убиства и друго, ја не могу рећи да сам био присутан неком убиству и да сам их видео али знам да смо ми Муслимани који смо остали у граду Кључу за време окупације углавном страховали од њих“. Сведок је такође навео да му је [REDACTED]е, да му [REDACTED] није рекао ко су нападачи јер се плашио за своју безбедност, али да му [REDACTED] из Бања Луке у коју је [REDACTED]е отишао након догађаја јавила телефоном ко су нападачи и шта је она сазнала од оштећеног.

Сведок [REDACTED] у свом исказу од 13.10.2010. године наводи: „напоменуо бих само да смо ми Муслимани који смо остали после [REDACTED] у Кључу чули да су та убиства починили [REDACTED] и Будимир Жељко, ја се не могу тачно сетити од кога смо то чули, али знам да смо сигурно чули и да смо се ради тих сазнања крили од ове тројнице убица. [REDACTED] је иначе возио неког, неко возило „Застава 750“, а [REDACTED] Варбург“, они су у то време били страх и трепет за нас Муслимане на подручју Општине Кључ, сви су се њих бојали и сви су се склањали, бежали само да се са њима не сретну“.

Наравно то није доказ, али у списима постоји својеручна изјава једног од ове тројнице где се својом руком писано наводи како су се, када и због чега договорили да оду и у кућу [REDACTED]. Знали су да има новца, Будимир Жељко је требао да се, била му је слава, хтео је да се жени, то наравно није изведено као доказ, али на основу таквих изјава, је [REDACTED] склопио споразум о признању кривице, за то и за још нека друга дела, и за то осуђен на 13 година затвора. Вођен је поступак и против [REDACTED]и у том поступку је исто наведено да су њих тројица Будимир Жељко, [REDACTED] извршили ово кривично дело и за то кривично дело је осуђен [REDACTED] на 10 година, па је то после смањено на 9 година, а у прилог овој тврдњи да су њих тројица били страх и трепет, говори и пресуда коју смо данас прочитали, Кантоналног суда у Бихаћу број 01 ОК00900619 од 28.05.2019., којом је оглашен кривим да је 28.10.1992., извршио кривично дело у селу Доњи Гудељ општина Кључ, исто је убиство у питању.

Да се овај догађај догодио ове године, прошле године, то би се јавност подигла због начина како је злочин извршен, наравно ви имате право и то је обавеза да размишљате о олакшавајућим околностима које су на страни Будимир Жељка. Можете да узмете као олакшавајућу околност да му је 27.септембра отац страдао, 28.октобра је учествовао у убиству Будимир Жељко и 21.новембра 1992., је био у кући [REDACTED] када су убијени његова супруга и ташта. Можете да узмете у обзир и младост, 21 годину, али чини ми се да оно што је постало сасвим нормално у свим процесима који се воде за ратне злочине, као да је рат олакшавајућа околност, па ја вас то молим рат не може да буде олакшавајућа околност и због тога предлажем да суд Будимир Жељка огласи кривим и да му бар онолико колико је [REDACTED], [REDACTED] добио, то је 10 година, па нек му после Апелациони суд смањи на 9. Мислим да је и то мало, али...

Оштећени [REDACTED] живи у Шведској, нема никаквог разлога да терети Будимир Жељка, никад се нису посвађали, били су добри пријатељи он и његов деда, Будимир Жељка, били су комшије. Као и у већини ових мешовитих средина, има свакаквих људи, али ово су били добри људи и једни и други и деда и [REDACTED] ћ, нису се, у том тренутку нису се плашили комшија, мислили су да ће их комшије заштити, а чули сте кога су се плашили, па тај страх је управо разлог зашто [REDACTED] који је једва живу главу извукао, који се једва спасао, није смео да каже ко је, али било је јасно из свих исказа сведока да је он знао ко су починиоци, али није смео да каже. Сад, ја сам размишљао зашто су их убили ако су дошли да их опљачкају. Па знате зашто? Зато што је [REDACTED] обегео и зато што су их препознали, зато што су их добро познавали. Због тога су убијени и због тога што су муслимани. Нисмо то чули, али да је Будимир Жељко нама испричао шта се стварно догодило и да се покајао и рекао то сам урадио зато и зато, не знам да сам осветио оца, да сам нешто не знам шта урадио, ја бих, то би разумели, али ја не разумем не само у овом предмету, него ни у једном предмету не разумем тај порив и ту жељу и тај да се неко убије, само зато што је из неког другог света.

Видели сте, ето и тиме ћу завршити, видели сте сви и чули сте [REDACTED] код њега нема ни трунке жеље за осветом, није то, он није инструктиран, он није убеђиван, он није, није, он је 10 пута причао и сваки пут је испричао исто оно што се догодило, ја вас молим да поверујете у исказ јединог преживелог и да осудите Будимир Жељка. Хвала.

Председник већа: Хвала.

Заменик тужиоца за ратне злочине у завршној речи детаљно анализира изведене доказе током главног претреса, и сматра да изведеним доказима несумњиво се утврђује да је овде оптужени Будимир Жељко извршио предметно кривично дело. Предлаже да суд имајући у виду све олакшавајуће и отежавајуће околности Будимир Жељка осуди на казну затвора у трајању од 10 година.

Ми смо чули данас завршну реч заменика тужиоца за ратне злочине. Завршну реч одбране ми ћемо чути у другом термину, тако да ћемо данас прекинути завршну реч.

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Данашњи главни претрес се одлаже, а следећи заказује за:

16. септембар 2019. године, у 12,30 часова, судница број 2.

Што је присутнима саопштено уместо позива.

Довршено у 10,10 часова.

Записничар

Председник већа-судија

